

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงอัตราการตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์จากผู้ปกครองนักเรียนต่างระดับการศึกษา โดยมีจดหมายนำที่ลงนามของบุคคลต่างกลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑. ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๒ ลังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร จากข้อมูลของสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ในปีการศึกษา ๒๕๓๓ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑,๐๔๙ คน จาก ๖ โรง มาใช้เป็นกรอบในการลุ่ม โดยทำการลุ่มแบบหลายขั้น (Multi-stage Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนในการลุ่มดังนี้

๑.๑ คำนวณหาขนาดของตัวอย่างประชากรที่จะใช้เพื่อประมาณผลลัพธ์โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อนของผลการวิจัยไม่เกินร้อยละ ๕ (นิยม ปุราราม, ๒๕๑๗)

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ

$$n_p = \frac{k^2 NP(1-P)}{k^2 P(1-P) + NE^2}$$

โดยที่ n_p หมายถึง ขนาดของตัวอย่างประชากรที่ต้องการใช้ในการวิจัย

N หมายถึง ขนาดของประชากร

P หมายถึง ลัตตัวบ่งประชากรของข้อมูลที่จะศึกษา

k หมายถึง ช่วงแห่งความเชื่อมั่น

E หมายถึง ความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่จะยอมให้เกิดขึ้นใน การวิจัย

ได้ขนาดตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้ปักครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 290 คน (ดูตัวอย่างการคำนวณได้ในภาคผนวก ก.) แต่เนื่องจากต้อง แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม และในแต่ละห้องเรียนที่ถูกกลุ่มจะต้องจัดกลุ่มตัวอย่าง เป็น 3 กลุ่ม ผู้วิจัยจึงทำการขยายกลุ่มตัวอย่างผู้ปักครองของนักเรียนออกเป็น 432 คน

1.2 ทำการสุ่มโรงเรียน 3 โรง จากโรงเรียนทั้งหมด 6 โรง โดย วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.3 ทำการสุ่มห้องเรียนจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 4 ห้องเรียน จากนั้นทำการสุ่มรายชื่อผู้ปักครองของนักเรียนจากห้องเรียนที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างดังกล่าวห้องละ 36 คน โรงเรียนละ 144 คน

2. ผู้ปักครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ลังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร จากข้อมูล ของสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ในปีการศึกษา 2533 มีจำนวน ทั้งสิ้น 7,899 คน จาก 37 โรง มาใช้เป็นกรอบในการสุ่ม โดยทำการสุ่มแบบหลายชั้น (Multi-state Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มดังนี้

2.1 คำนวณขนาดของตัวอย่างประชากร ตามสูตรในข้อ 1.1 ได้ ขนาดตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้ปักครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 381 คน แต่เนื่องจากต้องแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม และในแต่ละห้องเรียนที่ถูกกลุ่มจะต้องจัด กลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม ผู้วิจัยจึงทำการขยายกลุ่มตัวอย่างผู้ปักครองของนักเรียนออกเป็น 432 คน

2.2 ทำการสุ่มโรงเรียน 4 โรง จากโรงเรียนทั้งหมด 37 โรง โดย วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2.3 ทำการสุ่มห้องเรียนจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 3 ห้องเรียน จากนั้นทำการสุ่มรายชื่อผู้ปักครองของนักเรียนจากห้องเรียนที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างดังกล่าวห้องละ 36 คน โรงเรียนละ 108 คน

3. ผู้ปักครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร จากข้อมูลของกองแผนงาน กรมสามัญศึกษา พบว่า ในปีการศึกษา 2533 มีจำนวนทั้งสิ้น 22,062 คน จาก 106 โรง ไม่ใช้เป็นกรอบในการลุ่ม โดยทำการลุ่มแบบหลายขั้น (Multi-stage Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนในการลุ่มดังนี้

3.1 คำนวณหาขนาดของตัวอย่างประชากร ตามสูตรในข้อ 1.1 ได้ขนาดตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้ปักครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 393 คน แต่เนื่องจากต้องแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม และในแต่ละห้องเรียนที่ถูกกลุ่มจะต้องจัดกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม ผู้วิจัยจึงทำการขยายกลุ่มตัวอย่างผู้ปักครองของนักเรียนออกเป็น 432 คน

3.2 ทำการลุ่มเบ็ดเตล็ด 1 ใน 3 จากทั้งหมด 24 เขต ได้เขตที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่าง 8 เขต โดยวิธีการลุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากนั้นทำการลุ่มโรงเรียนจากแต่ละเขต ๗ แห่ง 1 โรง

3.3 ทำการลุ่มห้องเรียนจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 3 ห้องเรียน จากนั้นทำการลุ่มรายชื่อผู้ปักครองของนักเรียนจากห้องเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวห้องละ 18 คน โรงเรียนละ 54 คน

โดยมีรายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและจำนวนกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

รายดับขั้น/ชื่อโรงเรียน	จำนวนผู้ปักครอง ประชากร	จำนวนผู้ปักครอง กลุ่มตัวอย่าง

รายดับก่อนประมาณคิดเหตุ

1. อนุบาลวัดนางนอง	196	144
2. อนุบาลวัดปรินายก	236	144
3. อนุบาลพิบูลเวศ์	266	144
รวม	698	432

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ระดับชั้น/ชื่อโรงเรียน	จำนวนผู้ปักครอง ประชากร	จำนวนผู้ปักครอง กลุ่มตัวอย่าง
ระดับประถมศึกษา		
1. วัดหนัง	336	108
2. วัดเวตวันธรรมราวาส	423	108
3. พิบูลอปัต្សมgar	375	108
4. ล้านนาทิพย์	356	108
รวม	1490	432
ระดับมัธยมศึกษา		
1. พระโขนงพิทยาลัย	254	54
2. บางมดวิทยา (ลีลุกหลวงจวนอุปัต្សมgar)	122	54
3. สามเสนวิทยาลัย	378	54
4. เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า	278	54
5. หอวัง	312	54
6. วัดลังเวช	217	54
7. วัดประตูในกรุงธรรม	179	54
8. รัตนโกสินทร์ลุมโภชลาดกระนัง	105	54
รวม	1845	432

ผู้วิจัยได้ติดต่อขอรายชื่อ - ที่อยู่ผู้ปักครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว หลังจากนั้นในแต่ละกลุ่มตัวอย่างทั้งทั้ง 3 กลุ่ม ผู้วิจัยจัดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละห้องเรียนเข้า กลุ่มอย่างลุ่ม 3 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่ 1 แบบจดหมายนำที่ลงนามโดยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 432 คน
 กลุ่มที่ 2 แบบจดหมายนำที่ลงนามโดยครูประจำชั้น จำนวน 432 คน
 กลุ่มที่ 3 แบบจดหมายนำที่ลงนามโดยผู้วิจัย จำนวน 432 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปักครองเกี่ยวกับรายการโทรศัพท์ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ของสมพงษ์ แตงตาด (2518) ซึ่งมีลักษณะเนื้อหาที่เป็นกลางและเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับผู้ปักครองนักเรียน
2. จดหมายนำ ที่ลงนามโดย
 - 2.1 ผู้บริหารโรงเรียน
 - 2.2 ครูประจำชั้น
 - 2.3 ตัวผู้วิจัย

การสร้างเครื่องมือ

1. การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากแบบสอบถามเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้ปักครองเกี่ยวกับรายการโทรศัพท์ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก" ของ สมพงษ์ แตงตาด (2518) ซึ่งมีจำนวน 6 หน้า มีข้อคำถามทั้งสิ้นจำนวน 32 ข้อ โดยดัดแปลงข้อคำถาม และตัดถอนข้อคำถามบางข้อออก จึงเหลือข้อคำถามทั้งสิ้น 21 ข้อ 3 หน้า เพื่อให้แบบสอบถามมีลักษณะไม่หนามาก ผู้ตอบจะได้ใช้เวลาในการตอบไม่มากนัก (อุทุมพร จำร mana, 2530) จากนั้นนำไปทดลองใช้กับผู้ปักครองนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ระดับชั้นละ 10 คน รวม 30 คน เพื่อการแก้ไขปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง ผลปรากฏว่าผู้ปักครองนักเรียนสามารถตอบคำถาม และสามารถเข้าใจคำถามได้ดีทุกข้อคำถาม ผู้วิจัยจึงไม่ได้แก้ไขหรือปรับปรุงล่วงไป

การจัดทำแบบสอบถามฉบับจริงที่จะนำไปใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ควบคุมลักษณะของแบบสอบถามไว้ดังนี้

1.1 แบบสอบถามใช้กระดาษพิมพ์อย่างลึ้น เนื่องจาก การวิจัยของวิไลวรรณ ศากรวิมล (2523) พบว่า แบบสอบถามที่พิมพ์ด้วยกระดาษอย่างลึ้นได้รับกลับคืนมากกว่าแบบสอบถามที่พิมพ์ด้วยกระดาษอย่างขาว

1.2 ไม่มีการลงชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม เพราะอัตราการตอบแบบสอบถามที่ผู้ตอบไม่ต้องระบุชื่อ สูงกว่า อัตราการตอบแบบสอบถามที่ผู้ตอบต้องระบุชื่อ (ลูกาพร โภเงกุล, 2523)

1.3 พิมพ์แบบอัดสำเนา เนื่องจากผลการวิจัยของวิจิตรา ประสาทเวทยกุล (2523) พบว่า ยังไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะสรุปได้ว่า อัตราการตอบแบบสอบถามที่พิมพ์ด้วยระบบอ่อนเช็ก สูงกว่า อัตราการตอบแบบสอบถามที่พิมพ์แบบอัดสำเนา

2. จดหมายนำ ผู้วิจัยได้สร้างจดหมายนำโดยใช้แบบฟอร์มของจดหมายราชการ มีข้อความที่ครอบคลุมถึงเรื่องต่าง ๆ คือ แนะนำตัวผู้วิจัย วัตถุประสงค์และเรื่องราวที่จะวิจัยตลอดจนประযุชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย พร้อมทั้งขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม วันกำหนดล่วงและคำกล่าวขอนบคุณ ส่วนจดหมายที่ใช้ติดตามแบบสอบถามที่ไม่ส่งกลับภายในระยะเวลาที่กำหนดให้แบบฟอร์มจดหมายราชการ เช่นกัน มีข้อความอ้างถึงจดหมายฉบับแรกและทวงถามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับโดยแบบสอบถามไปด้วย 1 ฉบับ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ตอบ จะได้ไม่ต้องเสียเวลาในการค้นหาแบบสอบถามฉบับที่ส่งไปให้ครั้งแรก (ดูตัวอย่างในภาคผนวก ข.) โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง เมื่อได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงนำไปจดพิมพ์

การลงนามในจดหมายนำและจดหมายติดตามดังกล่าวใช้การลงนามจากบุคคลกลุ่มต่าง ๆ แบบอัดสำเนาเหมือนกัน กล่าวคือ ผู้วิจัยได้พิมพ์ข้อความลงในกระดาษแล้วจึงนำไปให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ ลงนามก่อนนำไปปรุ๊ใบและอัดสำเนา เนื่องจากผลการวิจัยของคลาวเล็น และฟอร์ด (Clausen and Ford, 1947) พบว่า ผลการตอบจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยลงนามในจดหมายนำจริง ๆ กับผู้วิจัยลงนามแล้วจึงนำไปอัดสำเนาให้ผลไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยนี้ลอดคล้องกับผลการวิจัยของคาวอช และอเลียมอนี (Kawash and Aleamoni, 1971)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งช่วงของการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 ส่งแบบสอบถามความคื้อกราไปยังผู้ปกครองนักเรียน ที่ได้จัดแบ่งตัวอย่างออกเป็น 9 กลุ่ม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ปกครองนักเรียนจำแนกตามบุคคลที่ลงนามในจดหมายน้ำและผู้ปกครองนักเรียนต่างระดับการศึกษา

ผู้ปกครองนักเรียน ต่างระดับการศึกษา	จำนวนผู้ปกครองนักเรียนที่ได้รับจดหมายน้ำของ				รวม
	ผู้บริหารโรงเรียน	ครูประจำชั้น	ผู้วิจัย		
ระดับก่อนประถมศึกษา	144	144	144	432	
ระดับประถมศึกษา	144	144	144	432	
ระดับมัธยมศึกษา	144	144	144	432	
รวม	432	432	432	1,296	

ศูนย์วิทยบริการ

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามที่ได้ลงทะเบียนไว้ก่อนหน้า พร้อมแบบจดหมายน้ำที่มีคำขึ้นต้น "เรียน ท่านผู้ปกครองนักเรียน ..." ไปยังกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ ไปยังที่อยู่ที่บ้านของผู้ปกครองนักเรียน โดยส่งแบบจดหมาย คือใส่ช่องบิดผนก พร้อมลอดช่องที่ติดตรงตราไปรษณียากรจ่าหน้าถึงผู้วิจัย เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งแบบสอบถามคืนมาผู้วิจัย สำหรับช่วงแรกนี้ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างพร้อมกัน ในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2533 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 1,296 ฉบับ และกำหนดให้ส่งคืนภายใน 2 สัปดาห์คือวันที่ 14 ธันวาคม 2533 เนื่องจากระยะเวลาที่พ่อแม่ในการรับแบบสอบถามนั้นควรเป็น 2 สัปดาห์ (อุทุมพร จารุมาṇ, 2530) จากนั้นผู้วิจัยได้รอ

แบบสอบถามที่กำลังอยู่ในระหว่างการเดินทางอีก 1 ลับดาห์ ดังนั้นระยะเวลาของ การล่วงแบบสอบถามครั้งแรกล้วนสุดในวันที่ 20 ธันวาคม 2533

ช่วงที่ 2 เป็นการล่วงจดหมายติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับกลับคืนในช่วงระยะเวลาของการล่วงครั้งแรก ผู้วิจัยได้ล่วงจดหมายติดตามจำนวน 1 ครั้ง พร้อมแบบสอบถามชุดเดิมไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ตอบแบบสอบถามกลับคืนพร้อมกันทุกคนในวันที่ 21 ธันวาคม 2533 และให้เวลาในการติดตามอีก 4 ลับดาห์ ดังนั้นระยะเวลาของ การติดตามแบบสอบถามจำนวน 1 ครั้งจึงล้วนสุดในวันที่ 18 มกราคม 2534

รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 7 ลับดาห์ คือ ตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน 2533 ถึงวันที่ 18 มกราคม 2534

เนื่องจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปให้กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะเป็นแบบจดหมาย คือ ไล่สองปีต่อเนื่อง ด้านหน้าเป็นชื่อ-ที่อยู่ของผู้ปักครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ล่วนด้านหลัง เป็นที่อยู่ของผู้วิจัย จึงมีแบบสอบถามบางฉบับที่ไม่ถึงมือผู้รับที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่งกลับมาตามที่อยู่ของผู้วิจัยในช่วงแรกของการล่วงแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างใหม่และจัดล่วงไปตามที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่างใหม่แทนจำนวนทั้งสิ้น 79 คน จำแนกได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนผู้ปักครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใหม่จำแนกตามบุคคลที่ลงนามในจดหมายน้ำ และระดับการศึกษาของนักเรียน

บุคคลที่ลงนามในจดหมายน้ำ				
ระดับการศึกษา ของนักเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน	ครูประจำชั้น	ผู้วิจัย	รวม
ระดับก่อนประถมศึกษา	7	8	9	24
ระดับประถมศึกษา	8	9	10	27
ระดับมัธยมศึกษา	7	10	11	28
รวม	22	27	30	79

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้สถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. หากอัตราการตอบของแต่ละกลุ่ม เป็นลั่นร่วน (Proportion) และลั่นร่วนร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$1.1 \quad P = \frac{\sum f}{n}$$

โดยที่ P คือ ลั่นร่วนของการตอบแบบสอบถาม

f คือ จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน

n คือ จำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

$$1.2 \quad P = \frac{\sum f}{n} \times 100$$

เมื่อ P คือ ลั่นร่วนร้อยละ

2. ทดสอบความแตกต่างระหว่างอัตราการตอบแบบสอบถามจากบุคคลที่ลงนามในจดหมายน้ำ ความแตกต่างระหว่างอัตราการตอบแบบสอบถามจากผู้ปักครองนักเรียนต่างกัน แล้วปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ลงนามในจดหมายน้ำและผู้ปักครองนักเรียนต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง (Two - way Analysis of variance) และเนื่องจากแต่ละเซลล์ของข้อมูลที่วิเคราะห์มีลั่นร่วน (P) เพียง 1 จำนวน ($k = 1$) ดังนั้นจึงใช้เกณฑ์ปฏิกริยาร่วมระหว่างบุคคลที่ลงนามในจดหมายน้ำกับผู้ปักครองนักเรียนต่างระดับการศึกษา (AB - Interaction) เป็นค่าประมาณความคลาดเคลื่อน ทั้งนี้ได้ทดสอบความไม่สามารถบวกกันได้โดยตรง โดยวิธีการของทูก (Tukey's Test for Nonadditivity) (Winer, 1971) ซึ่งมีวิธีการในการคำนวณดังนี้

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F
A	(3)-(1)	p - 1	MS _A	MS _A / MS _{AB}
B	(4)-(1)	q - 1	MS _B	MS _B / MS _{AB}
AB	(2)-(3)-(4)-(1)	(p-1)(q-1)	MS _{AB}	
Nonadd	$\frac{(\sum c_i d_{ij})}{(\sum c_i^2)(\sum c_j^2)}$	1	MS _{nonadd}	MS _{nonadd} / MS _{balance}
Balance	SS _{ab} - SS _{nonadd}	(p-1)(q-1)-1	MS _{balance}	

$$\begin{aligned}
 \text{เมื่อ} \quad (1) &= G^2 / pq \quad \text{โดยที่ } G^2 = (\sum_i A_i)^2 \\
 (2) &= \sum x_{i,j}^2 \\
 (3) &= (\sum_i A_i^2) / q \\
 (4) &= (\sum_j B_j^2) / p \\
 c_i &= \bar{A}_i - \bar{G} \\
 c_j &= \bar{B}_j - \bar{G} \\
 d_{ij} &= \sum c_j x_{i,j}
 \end{aligned}$$

ในการคำนวณตั้งกล่าวจะต้องทำการแปลงข้อมูล (Transformation) เป็น
ค่าแนวแองกูลาร์ (Angular Scores) เพื่อปรับให้ข้อมูลมีความแปรปรวน (Variance)
เท่ากัน ตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยใช้สูตร

$$X = \sin^{-1} \sqrt{\text{percentage}}$$

โดยที่ X คือ ค่าแนวแองกูลาร์ เป็นค่าของมุมของ sine ที่มีค่าเท่า
กับร้อยละแต่ละค่า

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะเป็นรายคู่ โดยใช้ z-test (Guilford and Benjamin, 1978) ถ้าการทดสอบในข้อที่ 2 พบความแตกต่างของลักษณะในการตอบแบบสอบถามอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีสูตรดังนี้

$$Z = \frac{P_1 - P_2}{\sqrt{\frac{pq}{\left(\frac{n_1+n_2}{n_1 n_2} \right)}}$$

เมื่อ P_1, P_2 คือ ลักษณะการตอบกลับของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
 n_1, n_2 คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

$$p = \frac{f_1 + f_2}{n_1 + n_2}$$

เมื่อ f_1 และ f_2 คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามกลับมาในกลุ่มที่ 1
 และกลุ่มที่ 2

$$q = 1 - p$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย